

Український ВІСНИК

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXIX. № 21-22 (листопад) 2022

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ
UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

9 ЛИСТОПАДА

День
української мови
в Румунії

9 NOIEMBRIE

Ziua
Limbei Ucrainene
în România

Політична заява з нагоди Дня української мови в Румунії

З трибуни Палати Депутатів Микола Мирослав Петрецький нагадав, що українці в Румунії вже п'ятий рік поспіль відзначають 9 листопада День української мови, встановлений Законом № 1000. 213/2018. Нижче подаємо повний текст заяви:

«Майже одностайне прийняття Парламентом Румунії нормативно-правового акту про встановлення Дня української мови є ще одним доказом визнання ролі національних меншин у Румунії, а в даному випадку – української спільноти, яка є третьою за чисельністю етнічною меншиною в Румунії і, яка, разом з румунською меншиною в Україні, служить містком між румунським та українським народами.

Для будь-якої етнічної громади важливим у її житті є день, пов'язаний зі святом рідної мови, яка є священним надбанням народу, що передається з покоління в покоління письмово чи усно. Цей день ми відзначаємо 9 листопада, коли українці всього світу відзначають День української писемності та мови. І такі свята є гарною нагодою для того, щоб нагадати про важливість української мови в Румунії та щоб забезпечити краще просування української культури в румунському суспільстві.

(Закінчення на 3 стор.)

Міжнародна конференція «9 листопада – День української мови в Румунії»

З 2018 року 9 листопада в Румунії офіційно святкується День української мови. Цього року Союз українців Румунії (СУР) організував масштабну міжнародну конференцію, в якій взяли участь гості з семи країн: Бельгії, Канади, Чехії, Румунії, Словаччини, України та Угорщини.

В офіційному відкритті заходу поряд з представниками СУР на чолі з депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, взяли участь Серджиу Ністор, радник Президента Румунії з питань культури, релігій та національних меншин, пані Роберта Анастасе, заступниця голови Комітету з питань зовнішньої політики Сенату, Васіле Даніель Сучу, заступник голови Палати депутатів, пані Дора Маргаріт, директорка в Канцелярії Прем'єр-міністра Румунії, Сергій Бабак, голова Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, Варужан Памбукчан, лідер парламентської групи національних меншин у Палаті Депутатів, Юліан Фота, державний секретар зі стратегічних питань Міністерства закордонних справ, Олександр Златін – II-ий секретар Посольства України в Румунії, пані Еніко Каталін Лаціко, державний секретар Департаменту міжнаціональних відносин, пан Андраш Іштван Деметер, державний секретар Міністерства культури та пан Євген Чолій, президент організації «Україна 2050», почесний консул України в Канаді.

Далі свою роботу конференція продовжила у п'ятьох секціях, присвячених як загальним, так і нагальним актуальним питанням: Підтримка України в контексті російської військової агресії: допомога держав та моделі передової практики, потреба у відбудові міст та областей України; Мова як основоположний елемент формування особистості та консолідації нації. Роль державного управління у популяризації та підтримці рідної мови; Освіта рідною мовою – важливий вектор захисту національної ідентичності українців Румунії; Румунія та криза біженців з України: залучення міжнародних і громадських організацій та заходи щодо запобігання та протидії торгівлі людьми; Українці в Румунії. Історія, сучасність і перспектива, в яких взяли участь державні секретарі, парламентарі, представники місцевих органів влади та різних установ у повітах, де проживають етнічні українці, шкільні інспектори, мери, місцеві радники, священники, вчителі, члени СУР.

Свято української мови завершилося надзвичайним концертом українських пісень і танців за участю численних музичних і танцювальних колективів з Румунії та України, включно вокального колективу українських дітей-біженців, які разом з родинами знайшли притулок у Румунії.

Щорічна нарада розширеної Управи Європейського Конгресу Українців

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький взяв участь у щорічній нараді розширеної Управи Європейського Конгресу Українців, яка відбулася 29-30 жовтня у Будинку національних меншин у Празі.

У ній взяли участь представники українців з 10 країн Європи – Бельгії, Естонії, Р. Молдови, Німеччини, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, Угорщини та Чехії. Ще 4 очільники організацій у Великобританії, Греції, Іспанії та Сербії, а також голова Українського центру безпеки та співпраці (як партнерської організації) Сергій Кузан долучились до наради у форматі відеозв'язку.

Під час зустрічі було обговорено організаційну, економічну та гуманітарну діяльність ЄКУ, а також різні програми з підтримки України. Нараду відвідали, тимчасово

повірений у справах України в Чехії Віталій Усатий, директор Будинку нацменшин у Празі Якуб Штедронь та представники чеських неурядових організацій.

Учасники наради вшанували пам'ять визначних українців на Ольшанському кладовищі та відвідали акцію в підтримку України та демократичного чеського суспільства «Чехія проти страху» (40 тис. учасників), що відбулася 30 жовтня в центрі Праги.

«Зустріч з синами села» у Луг над Тисою

16 жовтня Марамороська філія Союзу українців Румунії у партнерстві з місцевою організацією СУР с. Луг над Тисою організували культурно-мистецький захід «Зустріч з синами села», який популяризує український фольклор та українські кулінарні традиції, наголошуючи при цьому на важливості збереження звичаїв і віри, а також українських пісень і танців.

У заході, взяли участь голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, голова організації с. Репедя Іван Рекало, голова організації с. Луг над Тисою Анна Самбор, голова організації с. Вишівська Красна Юрій Мочернак, голова організації. Великий Бичків Анна Міхалі, голова організації с. Рускова Пінтя Марічук, заступниця голови організації с. Вишавська Долина Марія Папарига, радник організації с. Кричунів Йоан Петровай, радник організації с. Луг над Тисою Василь Гренюк, член комітету СУР Михайло Іван Лаурук.

У заході крім гостей, жителів села Луг над Тисою та сусідніх

(Продовження на 4 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Згідно з даними Колегії лікарів у Румунії є 424 населених пунктів без сімейних лікарів і 1098 населених пунктів, які не можуть покрити їхні потреби. Незважаючи на те, що місцева влада забезпечує лікарів обладнаними кабінетами та службовим житлом, проблема залишається невирішеною роками.

Після консультацій із численними сімейними лікарями та представниками органів місцевої влади були визначені можливі зміни до наступного законодавства, на основі яких міністерство може вжити заходи для часткового вирішення проблеми дефіциту лікарів.

Таким чином, продовження терміну, на який укладено договір про надання медичних послуг між сімейними лікарями та Будинком охорони здоров'я, для збору мінімальної кількості людей та періоду, протягом якого новоприбулий лікар отримує страховий дохід, з 6 місяців, як зараз, до 12 місяців.

Зміни можуть бути внесені до Постанови Уряду про затвердження пакетів послуг та рамкового договору, що регулює умови надання медичної допомоги в системі соціального медичного страхування, які приймаються щорічно.

Микола Мирослав Петрецький попросив міністра охорони здоров'я Александра Рафілу інституційно повідомити, чи можуть ці пропозиції бути внесені до законодавства з 2023 року, рішення, яке б заохочувало молодих людей продовжувати інтернатуру за спеціальністю сімейна медицина, з можливістю відкрити кабінет у сільській місцевості з меншою кількістю жителів, як, наприклад ті, що знаходяться у прикордонних районах.

* * *

Навіть якщо протягом двох років активно просував гостру проблему дров, необхідних для опалення будинків і пройшов усі етапи на рівні Міністерства вод та лісів для її вирішення, і цього разу, напередодні зими, депутат Микола Мирослав Петрецький відновив інституційний діалог з цього питання з прем'єр-міністром Румунії Ніколаєм Чуке.

Першу розмову довкола цієї проблеми, з якою стикаються передусім жителі прикордонних повітів Румунії, він провів з прем'єр-міністром у Палаці Вікторії 19 вересня. Щойно після цього уряд прийняв низку рішень, включно щодо обмеження ціни на дрова.

Проте вжиті заходи не гарантують необхідного обсягу деревної маси для опалення будинків. З початку року було заготовлено лише 5,5 млн кубометрів проти 10 млн кубометрів за аналогічний період минулого року. Ще більш негативні наслідки відчуваються в гірських районах, де дрова є винятковим джерелом для опалення.

Очевидним рішенням було б збільшити обсяги деревної маси, які будуть використовуватися іншими компаніями в галузі, забезпечуючи достатні ресурси для населення. Однак це неможливо здійснити без гармонізації процедур відповідно до прикладів рішень, які успішно використовуються в

інших європейських країнах. Неодмінною умовою є адаптація системи СУМАЛ 2.0 до чинних положень Лісового кодексу в частині запровадження диференційованих процедур заготівлі деревини для власного споживання лісовласників та зменшення для них надмірної бюрократії.

З огляду на вищезазначене, відповідно до положень Регламенту Палати депутатів, Микола Мирослав Петрецький звернувся до прем'єр-міністра Ніколая Чуке з проханням пояснити позицію уряду щодо кризи дров і представити додаткові рішення, які будуть прийняті для її подолання.

ПАРЛАМЕНТСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

З 8 по 10 листопада Союз українців Румунії організував у Бухаресті низку заходів з нагоди Дня української мови, який офіційно відзначається в Румунії 9 листопада.

З цієї нагоди Бухарест відвідали Сергій Бабак, співголова Групи дружби з Румунією у Верховній Раді України та голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій, разом із заступником голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергієм Колебошиним. Народні депутати України відвідали Румунію з офіційним візитом на запрошення Румунського Парламенту.

Порядок денний візиту включав переговори на високому рівні зі спікеркою Сенату Румунії Аліною Горгіу, з головою Комітету з питань освіти Наталією Інтотеро, зі співголовою парламентської групи дружби з Україною Йоаном Баланом та з представником українців у Палаті депутатів Миколою Мирославом Петрецьким. Румунські та українські парламентарі висловили готовність до поглибленого діалогу та зміцнення двосторонньої співпраці між парламентами у Бухаресті та Києві.

У цьому контексті Микола Мирослав Петрецький наголосив на ролі парламентської дипломатії у вирішенні проблем двостороннього порядку денного, а також у поглибленні співпраці між двома країнами. Депутат відзначив і роль груп дружби парламентів двох країн у зміцненні двосторонньої співпраці.

Важливою темою порядку денного переговорів стала активізація румунсько-української співпраці у сфері освіти з наголосом на взаємному визнанні окремих циклів навчання, зокрема для українських дітей-біженців, які знаходяться на території Румунії, а також на полегшенні доступу до освіти рідною мовою осіб, які належать до національних меншин, румунської в Україні, відповідно української у Румунії.

ОГЛЯДАЧ

Політична заява з нагоди Дня української мови в Румунії

(Продовження з 1 стор.)

ООН вважає, що всі дії, які сприяють поширенню рідних мов, служать не тільки заохоченню до мовного розмаїття та багатомовної освіти, але й допомагають розвинути обізнаність про мовні та культурні традиції в усьому світі та надихнути до солідарності, оснований на порозумінні, толерантності та діалозі. Рідна мова, загалом, є та, якою людина знає найкраще, якою найбільше користується, також вона є дуже важливим елементом у самопізнанні, і, мабуть, тільки вона може правдиво відтворити те, що говорить душа.

Кілька років тому було складено рейтинг найбільше вживаних рідних мов Європи, в якому українська посіла 8 місце, і це свідчить про те, що, хоча вона не є офіційною мовою Європейського Союзу, – я сподіваюся, що це станеться в найближчому майбутньому, – роль української мови постійно зростає.

Цього року святкування затьмарене війною в Україні, яка вибухнула 24 лютого, і український народ, як ніколи, потребує підтримки та солідарності всього світу, включно Румунії, у протистоянні Росії, яка намагається не тільки знищити інфраструктуру, українські міста й села, але навіть стерти історію України шляхом навмисного знищення української культурної спадщини та заборони української мови.

Мовне різноманіття є джерелом збагачення для кожного суспільства. А культура та збереження мови є неодмінними складовими існування та національної свідомості. Союз українців Румунії відіграє фундаментальну роль у збереженні та просуванні української мови й культури в Румунії.

А головне для консолідації освіти рідною мовою, яка є істотним елементом ідентичності української громади Румунії, одним із найважливіших як із культурної, історичної, так і з географічної точок зору.

Усі ми повинні цінувати, знати рідну мову, пишатися нею, передавати її з покоління в покоління, як дар, безцінну коштовність, справжній скарб, що єднає покоління і народи.»

(Продовження з 2 стор.)

українських населених пунктів, взяли участь художні колективи марамороських організацій та інших філій Союзу українців Румунії: вокальний колектив з Луга над Тисою (керівник Галина Гренюк), група «Веселка» з Луга над Тисою (керівник Анна Самбор, солісти Октавіан Волощук та Михайло Нарцис Бобрюк), танцювальний ансамбль з Негостини

«Червона калина» (керівник Юліан Кідеша), дитячий вокальний колектив з Полян (керівник Марія Вішован), дитячий вокальний колектив з Рускови (керівник Міхаєла Мікулайчук), група «Надія» з Кривого (керівник Адріана Рекало), вокальний колектив з Бистрого (керівник Ірина Йордекяну), ансамбль «Красняночка» з Вишівської Красни (керівник Юрій Мочернак), вокальний колектив «Молоді гуцули» (керівник Марія Папарига), вокальний колектив з Кричунова «Червона ружа» (керівник Анна Міхалі) та вокальний колектив з с. Вишня Рівна.

З цієї ж нагоди було представлено «Монографію села Луг над Тисою». Автором монографії є педагог, вчитель-пенсіонер Іван Гринюк, який присвятив цій справі понад 40 років. На 82 році життя, в оточенні дружини, дітей та внуків, Іван Гринюк з гордістю пожинає плоди нелегкої праці. Для своєї першої опублікованої книги «Монографія села Великий Бичків» він збирав інформацію протягом восьми років.

Ярмарок лісових ягід

Сучавська філія Союзу українців Румунії у партнерстві зі школою ім. Йона Афлорей 6 жовтня організувала 12-й ярмарок лісових ягід в с. Ізвареле Сучевей.

На ярмарку були представлені численні вироби з лісових ягід у вигляді джемів, сиропів, напоїв та тістечок. Почесне місце на стендах учасників зайняли сироп із ялинових шишок та варення з лісових ягід.

Серед учасників ярмарку були представники Сучавської філії СУР, очільники села Ізвареле Сучевей, прикордонної поліції, місцевої та сусідніх шкіл, а також члени та прихильники СУР.

Учні зразково організувалися і на стендах кожного класу представили свою продукцію, навіть розкрили деякі секрети рецептів.

Зустріч у Палаті Депутатів з новим Послом України в Румунії

11 жовтня депутат Микола Мирослав Петрецький взяв участь у зустрічі з новим Послом України в Бухаресті Ігорем Прокопчуком, на якій також були голова комітету з питань оборони, громадського порядку та національної безпеки Палати Депутатів Лауренціу Дан Леоряну та голова парламентської групи дружби Румунія-Україна Іоан Балан.

З цієї нагоди румунська сторона засудила військову агресію Росії проти України, підтвердивши тверду підтримку Румунією незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.

У своєму зверненні під час зустрічі пан Петрецький нагадав, що Румунський Парламент одним із перших рішуче засудив масовану збройну агресію Російської Федерації проти України. Він також наголосив на важливості посилення двостороннього співробітництва на рівні парламентської дипломатії та на необхідності покращення і заохочення транскордонного співробітництва між Румунією та Україною на благо місцевих громад та прикордонних адміністративно-територіальних одиниць. Микола Мирослав Петрецький також підкреслив, що національні меншини, українська в Румунії та румунська в Україні, залишаються надійним містком між нашими країнами.

Серед обговорюваних тем також були: ситуація та права осіб, які належать до румунської меншини в Україні та, відповідно, української меншини в Румунії, енергетична та продовольча безпека, європейська та євроатлантична перспектива України та участь Румунії у відбудові сусідньої держави.

Посол України в Бухаресті детально представив наслідки ракетного удару Росії по великих містах та по українській цивільній інфраструктурі. Український дипломат зазначив необхідність розширення контактів між парламентами двох держав і подякував Румунії за підтримку та солідарність, проявлену щодо України з початку російської військової агресії.

Святкову атмосферу доповнила концертна програма за участі учнів школи ім. Джордже Воєвідки, Технологічного ліцею з м. Кимпулунг-Молдовенеск, школи ім. Дімітрія Густі з с. Фунду Молдовей, шко-

ли с. Бряза, школи з Молдови-Суліци та школи з Верхньої Бродини.

Місцева артистка Феліція Облизнюк виступила з церковними та народними піснями українською та румунською мовами, а завершилася музична програма концертом у виконанні гурту «Джерельце», що складається з учнів місцевої школи – керівник священник Валентин Арделян.

І цього року ярмарок став подією, яка мала на меті популяризувати український народний одяг та вироби з лісових ягід, приготовлених за старовинними рецептами українців, котрі передаються від покоління до покоління.

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

НАЛАГОДЖУЄ ЗВ'ЯЗКИ З ЧЕРНІВЕЦЬКОЮ ОБЛАСТЮ

4 листопада у Чернівцях відбулася робоча зустріч делегації Союзу українців Румунії на чолі з головою організації, депутатом Миколою Мирославом Петрецьким, у складі: перший заступник Віктор Семчук, голова Ботошанської філії СУРу, заступник голови Віктор Григорчук, голова Яської філії, перший заступник голови Ілля Саучук, голова Сучавської філії, Павло Білокопетюк, заступник голови ревізійної комісії СУРу

З цієї нагоди Союз українців Румунії передав Чернівецькій обласній військовій адміністрації партію потужних електрогенераторів, що були придбані за власні кошти СУРу, які у присутності членів румунської делегації були розподілені тим, хто їх дуже потребував: школам, дитсадкам, медпунктам.

Програма робочого візиту також передбачала зустріч із поглибленими бесідами з Запаранюком Русланом Васильовичем, начальником Чернівецької обласної військової адміністрації, Атаманюк Альоною Ярославною, першою заступницею начальника Чернівецької ОВА, Гуйтором Миколою Миколайовичем, першим заступником голови обласної ради, Павлюком Михайлом Вікторовичем, заступником голови обласної ради, Миколою Романишином, Олексієм Волощуком від Департаменту зовнішніх зв'язків.

Начальник Чернівецької ОВА Руслан Запаранюк, вітаючи на зустрічі представників Союзу українців Румунії – одна з найпотужніших недержавних організацій Румунії, яка активно долучилась до підтримки українців в нелегкий час російської агресії з перших днів, наголосив, що «Підтримка і допомога української діаспори взагалі і зокрема з сторони Румунії дає нам сил у боротьбі, вселяє впевненість у перемозі. Ця перемога буде спільною».

Про допомогу українським біженцям, надання допомоги на кордоні, збір та передачу гуманітарної допомоги розповів голова Союзу Українців Румунії, депутат в Румунському Парламенті Микола Мирослав Петрецький.

У ході спілкування йшлося про співпрацю в гуманітарній сфері, реалізацію спільних освітніх та мистецьких проєктів, а також в області інфраструктури в пунктах перетину українсько-румунського кордону. Руслан Запаранюк представив дорожню ситуацію на кордоні з Румунією у пунктах перетину кордону Порубне – Серет, де черга вантажівок на виїзді з України тягнеться понад 47 км. У черзі тимчасово стоять 1500 фур. Щоб розрядити ситуацію, планується якнайшвидше відкрити пункти пропуску Шепот-Ізвоареле-Сучевей та Даковці-Рацовац, а також планується відновити залізничне сполучення Чернівці – Вік-

шани, щоб українські громадяни та товари могли б курсувати без необхідності перевантаження. Також він погодився на те, щоб укласти Протокол (Угоду) про співпрацю між СУРом та Військовою адміністрацією Чернівецької області за зразком укладеної між СУРом та Івано-Франківською ОДА.

Представники СУРу поділилися своїми напрацюваннями щодо організації навчання у румунських школах дітей, вимушених переселенців з України, залучення їх до участі у різноманітних заходах та конкурсах.

Привітавши румунську делегацію, перший заступник голови обласної ради Микола Гуйтор, який високо оцінив вклад українців Румунії у допомогу землякам, сказав: «Світ повинен усвідомити, що Росія чинить геноцид в Україні, тому потрібно докласти усіх зусиль, аби перемогти спільного ворога».

Перша заступниця начальника ОВА Альона Атаманюк розповіла про можливості активізації бізнесової діяльності українських і румунських підприємців по обидва боки кордону задля того, щоб зміцнювати економіку обох країн та загалом Європейського Союзу. Вона запропонувала низку проєктів для спільної роботи в економічній, гуманітарній сферах та інших сферах, які будуть розглядатися на чергових зустрічах.

Голова румунської делегації Микола Мирослав Петрецький запевнив у підтримці спільних з Чернівецькою областю ініціатив, висловив зацікавленість у поглибленні зв'язків та наголосив, що українська діаспора та весь народ Румунії беззастережно вірять у перемогу України та її щасливе майбутнє.

У Чернівцях відбулася також зустріч делегації Союзу українців Румунії, на чолі з головою СУР, депутатом Парламенту Румунії Миколою Мирославом Петрецьким з керівництвом Торгової Промислової Палати, під час якої було підписано протокол про взаємну співпрацю.

На зустрічі президент Чернівецької ТПП Василь Ляхович висловив вдячність керівництву Союзу українців Румунії за політичну, моральну та матеріальну підтримку, яку Україна, Чернівецька область зокрема, отримують від української діаспори Румунії. Відзначено, що в рамках нинішнього візиту до Чернівців румунська делегація передала для обласних установ соціального спрямування області 10 генераторів.

Відповідно до раніше досягнутої домовленості, голова Палати Василь Ляхович та голова СУР Микола Мирослав Петрецький, у присутності голови Чернівецької обласної військової адміністрації Руслана Запаранюка та заступника Чернівецької обласної ради Михайла Павлюка,

підписали протокол про співпрацю між очолюваними ними організаціями. Документ, серед іншого, передбачає взаємодію сторін в розвитку торгово-економічних зв'язків між представниками ділового середовища України та Румунії, заохочення взаємовигідного інвестиційного співробітництва, сприяння в налагодженні економічних та культурних контактів між українськими громадами Румунії та територіальними громадами Чернівецької області, підтримку культурних та освітніх заходів українців Румунії.

В ході обговорення стану реалізації домовленостей, досягнутих під час зустрічі підприємців регіону з керівництвом Союзу українців Румунії (15 липня 2022 року) було наголошено на необхідності організації найближчим часом на базі Чернівецької торгово-промислової палати економічного форуму представників бізнес-середовища з числа етнічних українців Румунії та підприємців України. Сторони домовилися продовжувати діалог і докласти зусиль для втілення домовленого на практиці та складання плану дій на наступний період.

Віктор ГРИГОРЧУК,
заступник голови СУРу

150 років від дня народження прозаїка й поета Богдана Лепкого

Клузька філія Союзу українців Румунії у партнерстві зі спеціалізацією «Українська мова та література» Філологічного факультету Університету ім. Бабеша-Бойоя організували культурно-науковий захід «150 років від дня народження прозаїка й поета Богдана Лепкого», який зібрав студентів, викладачів, українських біженців, які

тимчасово знайшли прихисток у Клужі, та симпатизантів української культури.

Багатовалентна особистість Богдана Лепкого, яку за обсягом і розмахом задумів перевершив лише Іван Франко, розкрилася у багатьох сферах діяльності – він поет, прозаїк, драматург, публіцист, критик, збирач і популяризатор української народної творчості, історик й літературознавець, старанний дослідник творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Михайла Коцюбинського, Олександра Пушкіна, Михайла Лермонтова, Миколи Гоголя та ін. Це було розкрито у двох виступах, представлених Людмилою Дорош – головним редактором журналу «Дзвоник», та лекторкою д-р Міхаєлою Гербіл – головним редактором журналу «Українські відлуння».

Особливо емоційним моментом, який завершив та увінчав захід, стало слухання пісні «Журавлі» за віршем Богдана Лепкого «Чуєш, брате мій» («Слухай, брате мій») та музикою Лева Лепкого (брата Богдана Лепкого). Вона вважається піснею-реквіємом. Цей твір, який своєю надзвичайною популярністю вважається українською народною піснею, є максимально актуальним, виражаючи той самий біль і розпач тих, хто змушений тікати від такої несправедливої війни, як і майже століття тому, коли був написаний.

Збереження української мови та традицій у молодих змішаних родин

Збереження української мови і традицій у молодих румунсько-українських змішаних родин було темою заходу, організованого 15 жовтня у Сібіу молоддю Тіміської філії СУР.

Труднощі мультикультурних сімей, вплив мультикультурних проблем на людей або те, як терапія може допомогти вирішити мультикультурні труднощі – це лише кілька тем, які розглядалися під керівництвом психоаналітика. Крім того, конференція, яка розпочалася з конкретного прикладу, скористалася порадами та рекомендаціями спеціаліста щодо гарного життя та злагоди в румунсько-українській родині.

Щоб діти зі змішаних сімей теж мали задоволення, разом з батьками, учасники вирушили в мандрівку до Авригу, де відвідали палац Брукенталь. Усі вони хотіли дізнатися про історію краю та відвідали виставку. У саду палацу Брукенталь діти спілкувалися іграми та насолоджувалися осіннім фестивалем, організованим у цей період, а потім подорож продовжилася до озера Бея.

6-ий фестиваль української релігійної пісні та поезії у Бухаресті

15-16 жовтня, Комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії організував 6-ий фестиваль української релігійної пісні та поезії «Покрий нас чесним Твоїм Покровом, Пречиста Богородице».

На відкритті заходу голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста передав вітання голови СУР, депутата Миколи Мирослава Петрецького та розповів про важливість збереження та популяризації української релігійної пісні. Потім настоятель української парафії в Бухаресті Володимир Малкович відслужив короткий Те Деум на честь Пресвятої Богородиці.

На сцені Салону Траян 1 виступили: ансамбль Сучавської філії СУР «Червона калина» (з Негостини); ансамбль Арадської філії СУР «Надія» (з Тирнови); ансамбль Тіміської філії СУР (церковний хор з Лугожу) та ансамбль Бухарестської філії СУР «Едельвейс», які виконали пісні, присвячені Пресвятій Богородиці.

На заході також виступили кілька поетів та акторів з Бухареста, які прочитали християнські вірші українською та румунською мовами.

У неділю, 16 жовтня, українська церква в Бухаресті відзначила Храмове свято Покрови Пресвятої Богородиці. На урочистому богослужінні були присутні численні представники української громади в столиці Румунії, а також представники Українського Посольства в Бухаресті.

«Караван українського фольклору» у селі Коштюй

23 жовтня Караван українського фольклору, який пройшов багатьма населеними пунктами Марамороського повіту, зупинився у селі Коштюй, що належить до громади села Верхня Рівна, особливому місці спільного проживання румунів, українців та мадярів. Будучи першим культурно-мистецьким заходом такого типу, організованим Союзом українців Румунії у с. Коштюй, жителі села насолоджувалися гарною та гармонійною атмосферою, незважаючи на негоду.

Зі сцени заходу присутніх привітали голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії

СУР Мирослав Петрецький, заступник примаря села Верхня Рівна Іван Рускован та парафіяльний священник с. Коштюй Едуард Молнар.

Концертна програма розпочалася піснями та віршами дітей з коштюйського дитячого садка під керівництвом вихователек Люби Русняк та Валеріки Лавіци. Діти танцювали під ритм українських, угорських та румунських пісень. Потім на сцену вийшли учні підготовчого класу Вишньої-Рівнянської школи під керівництвом учительки Лариси Петрецької. Діти декламували вірші, показуючи свою любов до української мови і заспівали пісні про рідну мову.

Концертну програму продовжили мистецький ансамбль Сучавської філії СУР «Червона калина», (керівник Юліан Кідеша), вокальний колектив з с. Коштюй (керівник священник-вікарій греко-католицького вікаріату Василь Колопельник) вокальний колектив з Вишньої Рівни, вокальний колектив «Червона ружа» (керівник Анна Міхалі), дитячий вокальний колектив з Полян (керівниця Марія Вішован), чоловічий вокальний колектив «Гірські голоси» з Полян (керівник Михайло Мачока), церковний хор з с. Бистрий (керівниця Ірина Йордекяну), вокальний колектив «Красняночка» з Вишівської Красни (керівник Юрій Мочернак), група «Надія» з Кривого (керівник Адріана Рекало) та вокальний колектив з Кречунова (керівник Йоан Петровай).

Подібні культурно-мистецькі заходи, організовані Союзом українців Румунії в с. Коштюй, будуть продовжені.

На жаль, святкову атмосферу затьмарило неприязне ставлення мера села Вишня Рівна Олексі Семенюка, який безпідставно намагався перешкодити проведенню заходу, відмовивши в його проведенні у громадському місці села. Це перший випадок у новітній історії Союзу українців Румунії, коли сільський голова чинить перешкоди культурному проєкту, який має на меті популяризацію традицій, звичаїв, мови та народного одягу українців Румунії.

Водночас ми дякуємо колишньому заступнику примаря Іллі Копощуку, який поставив у наше розпорядження ділянку землі зі своєї власності для успішного проведення Каравану українського фольклору в Коштюй.

Марамороський Гала-концерт у Лугожі

Марамороські українці, які проживають на заході країни, вдягнулися у своє традиційне вбрання зі скринь із приданим 28 жовтня на «Марамороському гала-концерті в Банаті». Захід пройшов у місті Лугож, а також зібрав мистецькі колективи з інших повітів, де компактно проживають українці.

Свято було спалахом радості та пісень. На сцену вийшли художні колективи «Веселі діточки» з села Штюка, Хор «Кедровина» з с. Петроаса Маре, «Перлінка» з с. Бетхаузен, а з села Мала Реметя були присутні діти з ансамблю «Реметянка» під керівництвом Анни та Ніколети Грінь. Були присутні і хор із Кричови та найновіша група танцюристів, заснована у Варіаші – «Смерічка».

Серед гостей були ансамбль «Зелений листочок» із Салбачелу Ноу Караш-Северінського повіту, група біженців з України «Українські мрії» та артист Микола Грінь, який виконав кілька пісень, притаманних марамороським українцям.

На заході, також були присутні представники місцевих органів, учителі української мови шкільний інспектор Марія Сабо Кондрей та голова Тіміської філії Союзу українців Румунії Юрій Глеба.

ГРИГОРІЯ САВИЧА СКОВОРОДИ (1722 – 1794)

2. Можливий діалог з Духовником Варсавою про: МОГУТНІСТЬ ЧАСУ – МОГУТНІСТЬ ЛЮДИНИ

*«Rogatus quidam philosophus : quid esset praetiosissimum? Respondit:
TEMPUS.»*

«Запитав хтось філософа: Що є найцінніше? Він відповів: ЧАС.»
(Латинське повчання)

Доцільному ставленню до суті цієї найважливішої людської дихотомії у баченні її правильного світосприйняття, включно і для самоудосконалення людини, напевно допоможе і біблійний погляд щодо сотворення світу, поставлений на самому початку Святого Писання: *«На початку сотворив Бог небо й землю... І сказав Бог: Нехай буде світло! І стало світло... Назвав же Бог світло – день, а темряву назвав ніч. І був вечір і був ранок – день перший.»* (Буття: 1-1,3,5)

Вселяє це, напевно, ідею сотворення Простору і Часу. І наповнила Верховна Мудрість гармонійно Простір рослинним та звіриним світами, а Час упорядковувала сотворенням людини, після чого вона, людина, пізнаючи добро та зло, усвідомила могутність і ціну Часу усвідомленням краси життя і драми тілесної кончини...

ЄФ: Уклінно вітаю, преподобний духовнику, і безмежно дякую твоїй святій терпеливості освітлювати нам путь до глибшого проникнення у вчення про могутність людини у відношенні до могутності Часу.

ДВ: Спочатку першолюдина, проживаючи в Едемському Саду, дорогий мій спудею, пізнала Божу могутність Простору і Часу, де панує Порядок, Правда, добро і вічність, але потім, порушуючи Порядок, почала пробувати – пробує і понині – створити свій могутній простір і свій могутній час та уславиться в обох, а саме – пробує бути Богом на землі.

ЄФ: Тут напрошується таке просте, але драматичне запитання для життя-буття людини: Навіщо прагнути стати Богом на землі, коли вся історія людства свідчить про неможливість цього?

ДВ: Правильне спостереження, але відповідь надто складна. Значна частина людей уславлюється в Часі добрими, корисними вчинками, творячи духовні чи матеріальні вічноцінності, але появляються час від часу людські істоти – я називаю їх «гідри-звірі» – котрі пробують і деякий Час їм удається «уславитись» насильством, грабіжництвом, оманю, убивством, знуцанням. Наші предки вживали відносно цього такий мудрий вислів: «Є час збирати каміння, є час кидати каміння!» Остання частина вислову сугерує не тільки ідею захисту чи нападу, але й «засудження на смерть». Отож, оці псевдомогутні люди не беруть під увагу неминучий отрибут Часу – час відповідальності!.. А ще більше цього, якщо це провідники народів, то вони наводять велику наругу на долю їхніх ближніх, тому що «закладають собі і своєму народу вік».

ЄФ: Тобто ізолюють себе і свій народ від природного, Богом даного, гармонійного взаємовигідного існування?

ДВ: Так і не тільки... Царі, тирані, самодержавці, можновладці не тямлять (зухвалість заважає цьому), що основна суть Часу – це рух, а рух означає життя – життя означає рух! Такі істоти-гідри вважають, що привласнюючи певний Простір, вони привласнюють і Час. Ніхто ніколи не привласнив і не зупинив Час!... Навпаки, історія світу переконливо доказує, що саме Час руйнує-виліковує злочини.

кісні вчинки людини і врівноважує-гармонізує буття всього живого, включно і буття людини, якщо вона зуміє «усвятківатись та урозуміти».

ЄФ: Передостаннє слово означає свято ставитись як до природи, так і до свого ближнього, тобто йти шляхом Правди і Порядку, а останнє потрібно тільки поділити на такі складі: у-розум-іти?

ДВ: Вірно і дотепно розшифровано.

ЄФ: Преподобний духовнику, ти часто говориш, що Час дорожчий життя. Як це нам зрозуміти? Адже людство твердить аксіоматично, що дорожчого за життя не існує!...

ДВ: Дорогий мій, життя людини дорівнює певному відрізку Часу?

ЄФ: Дорівнює.

ДВ: Можна сказати що людина, котра тратить Час – тратить і життя і навпаки: оцінюють Час – оцінює життя?

ЄФ: Можна.

ДВ: Тоді висновок: Витрачаючи Час на користь своєму здоров'ю, своєму ближньому чи людству взагалі, людина може ошчасливитись, продовжити собі життя або навіть увічнитись – вважаєш правильним?

ЄФ: Правильний і правильне твоє спостере-

ження щодо ціни Часу!... Але скажи, будь-ласка, це стосується тільки кожної людини, чи і кожного народу?

ДВ: Включно!... Ти, яко цінитель історії, знаєш те, що кожному народу Всевишній надає, також час від часу, можливість піднятися до певної могутності, тобто визначити себе у Його Порядку!... Такий Час викликає і відповідну людину, але це ще недостатньо, потрібно і народу, в його більшості, піднятися до виклику Часу!... А це піднесення починає з Часу виховання молодого покоління у Саду Божественних пісень, тобто у навчальних закладах. Це і є Час «збирати каміння», оте дорогоцінне каміння навчання Правди і Порядку, наслідуючи здібності «природженої праці». Це зовсім нелегка путь, яку не долають ті, що звикли тільки «їсти жирно, пити солодко, тепло одягатись», а тільки ті, що долають труднощі самоудосконалення – правдиво думати, правду говорити і правдиво чинити.

ЄФ: Преподобний духовнику, знаю, що ти, у своєму Часі, бажав і пробував виховувати молоде покоління у дусі додання «труднощів самоудосконалення», що допомагав своїм учням пізнати себе, відкрити природжені, Богом приурочені, власні здібності та наслідувати їх, а потім пожертвував свій Час останніх 25 років для повчання свого народу шляхом мандрівного учителя. У чому полягає оця твоя жертва?

ДВ: Я б не назвав цей період жертвним, тому що це був Час певних випробувань, але пізнання мого роду-народу допомогло мені глибше пізнати самого себе, постійно удосконалюватись, навчатись у них і навчати бажаних власним життєвим прикладом. Мій короткий викладацький Час допоміг зрозуміти тодішню виховну систему, гостро обмежуючою для справжнього духовного і душевного розвитку молоді, а Час праці останніх 25 років на кафедрі народознавства у моїй Альма-Матер – Україні, сприяв відкриттю непоборної дороги до справжньої свободи людини і народу в тому числі.

ЄФ: Визначи, будь-ласка, цю «непоборну дорогу» найкоротшою синтагмою!

ДВ: Живитись Правдою, напуватись Порядком, зігріватись вірою і захищати це братньо весь Час!

ЄФ: А яку пораду даруєш у спадщину грядущим поколінням?

ДВ: Не наше те, що пройшло мимо нас, Не наше те, що породить майбутня пора; Суций день тільки наш, а не ранковий час, Бо не знаємо, куди наведе сеї ночі зоря.

ЄФ: Повчальні поради і відповідають вони вповні крилатому вислову Горація, вживаному в одній із його од: *Лови день, довіряючи якому менше майбутньому (Carpe diem, quam minimum credula postero).*

ДВ: Вірно, але потрібно зауважити, що і римлянин Горацій має на увазі повне використання Часу кожного дня, бо втрачений відрізок Часу це втрачений відрізок життя, бо Час ніколи не можна догнати, а хто не вірить цьому, то живиться згубною ілюзією! Це незаперечна істина.

ЄФ: Напевно тому людина оцінює відповідно Час тільки тоді, коли його втрачає...

ДВ: Мабуть! Але такий висновок-повчання є корисним тільки перший раз, якщо повторється, то стає руйнуючим чинником життя-буття людини.

ЄФ: Я впевнений в цьому і щиро дякую за корисно витрачений Час! Надіюсь на наступні плідні розмови...

Євсебій ФРАСИНЮК

В Ясах відзначили День української мови

*«Свої мови рідної і свого рідного звичаю
вірним серцем держітеся. Тоді з вас будуть
люди як слід, тоді з вас громада буде шан і вже
на таку громаду ніхто свої лапи не положить».*

Пантелеймон Куліш

9 листопада українці Румунії відзначають День української мови – одне з найцінніших надбань нашого народу, яка залишилася нам у спадок від наших батьків, дідів і прадідів. Це свято встановлено Палатою Депутатів Румунії 4 липня 2018 року за законодавчою ініціативою депутата Миколи Мирослава Петрецького та відзначається щороку в усіх населених пунктах, де проживають громадяни української нацменшини. компактно. Отже, ми, українці в Румунії, маємо два офіційних свята, присвячені рідній мові: 21 лютого, коли Румунія відзначає День рідної мови для всіх 18 національних меншин, які проживають на її території, і 9 листопада як День української мови. У цьому контексті та в даній кон'юктурі Яська філія, на три дні раніше, відсвяткувала День української мови. На подію були запрошені і взяли участь у ній 20 біженців з України, значна кількість членів нашої філії, представники місцевих органів (мерії, повітової ради, префектури, Яського повітового шкільного інспекторату та ін.), викладачі університету «А.І. Куза» та Коледжу мистецтв «Октав Бенчіла», з якими ми уклали угоди про співпрацю, інші гості. Після офіційного відкриття заходу головою Яської філії були представлені почесні гості та коротка історія шляху законодавчого оформлення цього свята для української громади. Розпочався музично-літературний момент державним гімном Румунії у виконанні Деніси Антіки та України у виконанні Деніси Аніцулесей, солістки гуртка «Буковинські квіти» Ботошанської філії СУРУ. Далі голова Яської філії наголосив, що мова є визначальною ознакою нації, неоціненною і невичерпною скарбницею культурних надбань народу, а наш захід це не тільки свято, не тільки подія – це фактор, який об'єднує нас.

Програму, присвячену святковій даті, розпочав скупом українських народних танців, дитячий ансамбль «Весна» Ботошанської філії СУРУ, члени якого – учні 4-12 класів із сіл Міхайлени, Рогожешти та Киндешти. Юні танцюристи, сповнені гарним настроєм та бажанням перевершити себе, продемонстрували явні якості танцюристів, їхні зусилля були винагороджені оплесками.

Теплі оплески були адресовані й членам духового оркестру «Буковинські квіти» за добре підібраними мелодіями, які зворушили душі. Також гості отримали велике задоволення від пісень у виконанні юних солісток ансамблю, учениць вищезазначених шкіл Паули Чорнодолі з піснями «Мамина сорочка», «Війна в Одесі» та

дуети Деніса Аніцулесей – Деніса Антіка з піснями «Ой у вешневому садочку» та «Тече річка»

Оплесками зал зустрічав маленьких солістів нашого заходу, братів Карола та Роберта Єримчуків, які подарували глядачам пісні «Реве та Стогне» та «Смерека». Наприкінці події виступили з короткими промовами радник Ромео Олтеану, колишній префект і заступник голови ради повіту пані Марина Драча, професор Університету «А.І. Куза», пані Людмила Морошан Дем'янова, доцент кафедри румуно-германської філології та методики навчання іноземних мов Міжнародного гуманітарного університету (Одеса), колишній заступник декана факультету лін-

гвістики та перекладу цього університету., автор понад 180 наукових праць у галузі мовознавства, російської, української та італійської мов, автор 20 книг (підручників, словників, монографій), яка зараз працює в Центрі гуманітарної та соціальної допомоги біженцям у м. Яси.

Програма завершилася декламацією вірша Володимира Сосюри «Любіть Україну» одним із численних дітей-біженців з України, який з частиною своєї родини перебувають у центрі «Зірка надії» – Румунія.

Представлена програма отримала високу оцінку гостей і особливо українських біженців, які відчували себе наче «вдома».

Свято української мови в Румунії стало важливою подією в житті нашої філії та частини біженців з України, які тимчасово проживають на території Яського повіту.

ПРИМІТКА

134 заборони української мови, від царських часів до Брежнєва. Подаємо деякі із них.

1720 р. цар Петро I видає указ про заборону в Україні друкувати книги;

1753 р. – указ Катерини II про заборону викладання українською мовою;

1768 р. – указ Синоду російської православної церкви про вилучення у населення українських букварів;

1775 р. – російські війська зруйнували Запорозьку Січ; були закриті українські школи;

У 1830–1840 роках русифікація України посилюється. Навіть саму назву «Україна» перестали вживати. Лівобережну Україну назвали Малоросією, Правобережну – Юго-Западним краєм, а Південну – Новоросією;

1863 р. – заборона друкування українських книжок, циркуляр міністра внутрішніх справ Валусєва: «Никакого особенного малороссийского языка не было, нет и быть не может»;

1889 р. – у Києві на археологічному з'їзді дозволено читати реферати всіма мовами, крім української;

1895 р. – заборона української дитячої літератури;

1914 р. – заборона української преси;

1938 р. – запроваджено обов'язкове вивчення російської мови по всій Україні. І водночас розпочалося масове закриття національних шкіл

1926-1939 рр. – фізичні депортації українських діячів, звинувачених у націоналізмі;

1960 рр. – арешти, винищення молодого покоління української інтелігенції.

**Віктор ГРИГОРЧУК,
голова Яської філії СУРУ**

Фото автора

День української мови в Румунії

З нагоди «Дня української мови в Румунії», який з 2018 року офіційно відзначається 9 листопада, Союз українців Румунії провів з 8 по 10 листопада у Бухаресті низку культурних та наукових заходів у партнерстві з центральними, повітовими та місцевими установами Румунії та закордону.

У цей період народні депутати України Сергій Бабак, співголова Групи дружби з Румунією у Верховній Раді України та голова Комітету з питань освіти, науки та інновацій, разом із заступником голови Комітету з питань освіти, науки та інновацій Сергієм Колебошином провели зустріч з представниками Румунського Парламенту. Румунські та українські парламентарі висловили готовність до поглибленого діалогу та зміцнення двосторонньої співпраці між парламентами Румунії та України. Народні депутати України відвідали Румунію з офіційним візитом на запрошення Румунського Парламенту.

8 листопада голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, народні депутати Верховної Ради України Сергій Бабак та Сергій Колебошин, голова Європейського конгресу українців Богдан Райчинець, голова української громади Угорщини та член Ради Директорів Світового конгресу українців Ярослава Гортяні та Почесний Посол франкомовних урядів Бельгії Зенон Коваль зустрілися в приміщенні Бухарестської філії СУР з членами української громади в столиці та українськими переселенцями, які знайшли прихисток у Бухаресті. З цієї нагоди була висловлена подяка за допомогу надану членами СУР переселенцям з України та за підтримку українського народу.

9 листопада в першій частині дня на сцені, влаштованій просто неба на території Музею села імені Дімитрія Густі в Бухаресті відбулася концертна програма за участі художніх колективів філій Союзу українців Румунії та виконавців з

України. Також присутні мали можливість помилуватися та придбати вироби, зроблені жінками-переселенками з України, які знайшли тимчасовий прихисток в Румунії. Вони презентували різні картини, декоративні вишивки, солодощі тощо.

Після обіду Союз українців Румунії організу-

вав міжнародну конференцію, приурочену Дню української мови в Румунії, в якій взяли участь гості з семи країн: Бельгії, Канади, Чехії, Румунії, Словаччини, України та Угорщини. Були присутні члени Союзу українців Румунії на чолі з головою Союзу Українців Румунії, депутатом Румунського Парламенту Миколою Мирославом Петрецьким, державні секретарі, парламентарі, представники місцевих органів влади та різних установ у повітах, де проживають етнічні українці, шкільні інспектори, мери, місцеві радники, священики, вчителі, журналісти. Учасники заходу наголосили на важливій ролі рідної мови у збереженні та утвердженні етнічної, культурної та релігійної самобутності українців Румунії, а також підкреслили значний внесок СУР у розвиток українського шкільництва та у справу просування цінностей української культури та традицій у Румунії, розвиток румунсько-українських відносин. Особливу увагу було приділено підтримці, яку Румунія надала Україні та українському народу у цей нелегкий час.

На офіційному відкритті заходу у своєму вітальному слові голова Союзу Українців Румунії, депутат Румунського Парламенту Микола Мирослав Петрецький, ініціатор законопроекту про оголошення 9 листопада –

Днем української мови в Румунії, заявив: «Звичайно, ми знаємо, що будь-який народ може відбудувати будь-що, від інфраструктури до економіки, але він ніколи не може перебудувати свою мову, якщо вона втрачена. І тому з самого початку свого існування СУР проводить заходи для того, щоб зберігати цей скарб і передавати його молодому поколінню. А те, що ми бачимо сьогодні у цьому залі, є доказом того, що зусилля, докладені нами упродовж понад 30 років, були варті того і вони мають бути продовжені. Чому? Тому що саме молодь перебирає цей скарб. І коли ми маємо можливість побачити так багато молодих людей між нами, які так прекрасно розмовляють своєю материнською мовою, це показує знову, що наші дії були правильні. На жаль, сьогоднішнє свято затьмарене тим, що відбувається в Україні. Можливо, сьогодні, більше ніж коли-небудь, нам треба задуматися над важливістю мови, особливо коли ми бачимо як український народ бореться за те, щоб зберегти цей скарб, тому що те що ми бачимо сьогодні в Україні – руйнування інфраструктури, музеїв, шкіл,

це не є ударом тільки по інфраструктурі, це є ударом по культурі, по нашій мові. Але я впевнений, що так як ворогу не вдалося знищити український народ у 1932-33 роках під час Голодомору, йому і зараз не вдасться це зробити, тому що зараз не тільки українці об'єднали свої сили, а навколо українського народу та навколо України об'єднався весь світ. Ми знаємо, що там, де є єдність, там є і сила. І я хочу подякувати всім вам за те, що ви тут. Я хочу подякувати всім вам за вашу підтримку, яку ви надавали і надаєте у такі важкі моменти Україні та українського народу. І, не востаннє, хочу подякувати Румунії, румунському народу, Уряду Румунії, Парламенту Румунії, Адміністрації Президента Румунії за всю підтримку, яку вони надають українцям у такий важкий для них час. Також важливе для українців Румунії є те, що ми здобули, все що ми маємо і

представляємо сьогодні – це завдяки підтримці румунської держави. Тому за це все дозвольте мені вклонитися перед вами і привітати вас зі святом – 3 Днем української мови! Слава Румунії! Слава Україні! Слава румунській та українській мовам!»

У своєму виступі з нагоди Дня української мови радник Президента Румунії з питань культури, релігій та національних меншин Серджіу Ністор зазначив: «Маю радість вітати вас з нагоди Дня української мови. Дякую, пане депутате, за запрошення. Я радий брати участь разом з вами та поважними гостями з Румунії та України, членами Союзу українців Румунії, у цьому діалозі та заході, який ви присвячуєте святу української мови, а через це й всій скарбниці цінностей, традицій і творів

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

(Продовження на 10 стор.)

День української мови в Румунії

(Продовження з 9 стор.)

культури України. Свідок історії, а також неспокійного сьогодення, рідна мова залишається для всіх нас привілейованим засобом, який передає ідентичність та ідеали народу від покоління до покоління. Сьогодні спільне життя в глобальному багатокультурному та багатомовному суспільстві, збереження мови та її конкретних виражень, матеріалізованих у культурі та цивілізації, є основоположним актом для консолідації доброго співіснування, кращого взаємного пізнання та позитивного використання різноманітності, демократичного клімату, толерантності та співпраці заради загального блага. День української мови в Румунії є й святом вчителів 64-х класів з навчанням українською мовою, що нараховує 1036 учнів, а також 255-ти класів, де українську мову як рідну вивчають понад 4000 учнів. Ці цифри свідчать про те, що цей день також є святом співіснування, поваги, яку румунська держава виявляє до захисту культурної самобутності національних меншин у нашій країні як невід'ємної частини нашої спільної скарбниці, плідної різноманітності. Свято української мови набуває нових і, на жаль, драматичних конотацій у контексті агресії Російської Федерації проти України. Ми є свідками страждань невинних жертв, убитих війною або людей, змушених покидати свою батьківщину, прийняти стан біженців, щоб врятуватися. У цих трагічних обставинах, які залишили глибокий слід у нашій свідомості та душах, День української мови стає вісником нашого опору варварству, несе надію та віру в силу солідарності.»

Євген Чолій президент організації «Україна 2050», колишній голова Світового конгресу українців (2008-2018 рр), почесний консул України в Канаді, виступив з наступним зверненням: «В першій мірі хочу вам сказати,

що для мене надзвичайно великою честю і приємністю могли зустріти українців, які приїхали з України і вам стиснути руку, з вами поспілкуватися, бо ви належати до надзвичайного народу, який не тільки викликає симпатію, але й величизну пошану серед міжнародного співтовариства. Тому я вітаю вас з нашим привітом перемоги: Слава Україні! Як ви знаєте, одним з найголовніших завдань 12 організацій українців по всьому світі є плекати наші традиції, захищати і сприяти, щоб наша мова, наші традиції, наша культура, процвітали і передавати їх з одного покоління на друге. І тому я думаю, що тут, в 2018 році, був важливий крок, який сприяв цьому і дав приклад іншим нашим громадам по цілому світі, коли СУР, а зокрема її голова пан Микола Мирослав Петрецький, депутат Парламенту Румунії, вніс надзвичайно важливий зако-

нопроект про День української мови, який Парламент Румунії прийняв 11 липня 2018 року, і я мав честь кількаразово приїжджати на відзначення цього важливого дня. Я звичайно вдоволений, що громадська організація «Україна 2050» є партнером цього року, коли ми відзначаємо цей важливий день. Ми його відзначаємо вже п'ятий раз і цього року цей акт не є тільки важливим в тому, що він сприяє, щоб ми могли краще зберігати нашу культуру, мову і традиції в діаспорі, але він сьогодні є зброєю проти гібридної війни Росії, яка включає потужну дезінформацію, яка старається переконати Західний світ, що так, як писав Путін свої нещасні статті у липні 2021 року, що українці й росіяни є одним народом. 12 квітня цього року президент США Джо Байден заявив, що ті звірства, які зараз ми бачимо в Україні, є геноцидом, а пізніше цього дня він пояснив і сказав «я назвав це геноцидом бо Росія старається знищити ідею бути українцем. Тому цей акт сьогодні є надзвичайно важливий акт і він є частиною нашої зброї проти цієї гібридної війни. Я закликаю вас, щоб ми не тільки цей акт вшановували 9 листопада, але щоб

всі українці, зокрема українці Румунії, які можете пишатися цим актом, щоб ви вивчали, плекали і говорили українською мовою. Слава Україні!»

Голова Секретаріату Товариства «Україна-Світ» Алла Кендзера нагородила від України Союз українців Румунії медаллю «За міжнародне співробітництво», а головій СУР Миколі Мирославу Петрецькому вручила пам'ятну сувенірну медаль «30 років незалежності України». У свою чергу, священник Михайло Кобзюк, директор Департаменту меншин та

культурної й соціальної місії Сучавської та Радівецької Архієпископії Румунської Православної Церкви, вручив депутату Миколі Мирославу Петрецькому орден Мушатинів (для мирян) за підтримку православних церков на Буковині, де компактно проживають етнічні українці, орден, наданий архієпископом Сучавської та Радівецької Архієпископії Румунської Православної Церкви владикою Калініком.

Свято української мови продовжилося у чотирьох секціях, присвячених як загальним, так і нагальним актуальним питанням: Підтримка України в контексті російської військової агресії: допомога держав та моделі передової практики, потреба у відбудові міст та областей України; Мова як основоположний елемент формування особистості та консолідації нації. Роль державного управління у популяризації та підтримці рідної мови; Освіта рідною мовою – важливий вектор захисту національної ідентичності українців Румунії; Румунія та криза біженців з України: залучення міжнародних і громадських організацій та заходи щодо запобігання та протидії торгівлі людьми. Вечір завершився надзвичайним концертом українських пісень і танців за участю численних музичних і танцювальних колективів з Румунії та України, включно вокального колективу українських дітей-переселенців, які разом з родинами знайшли прихисток у Румунії.

10 листопада в осередку Бухарестської філії Союзу українців Румунії відбулося преміювання переможців конкурсу «Юні українські таланти Румунії», організованого Комісією з питань культури Союзу українців Румунії. За словами організатора, письменника Михайла Трайсти, метою та основним завданням Фестивалю-конкурсу є відродження, збереження і розвиток української культури в Румунії; виявлення юних талантів, встановлення творчих контактів між учасниками, обмін досвідом, а також створення умов для підтримки та розвитку дитячої та юнацької творчості. Потім відбулася міжнародна конференція «Українці Румунії. Історія, сучасність і перспектива» за участю понад 100 осіб. 48 учасників виступили у двох секціях конференції: «Література і культура» та «Міжкультурний діалог» з доповідями, пов'язаними з культурою, літературою та історією українців Румунії, котрі будуть видані у збірнику. У рамках конференції відбулись презентації книг та фотовиставки, музичні й поетичні виступи. У конференції взяли участь академіки, письменники, науковці, журналісти, лінгвісти та професори з Румунії, України, Республіки Молдови та Словаччини, а також члени Союзу українців Румунії. Конференція «Українці Румунії. Історія, сучасність і перспектива» завершилась виступом бухарестського ансамблю «Едельвейс».

«Українські мрії»

Ми звичайна українська сім'я, яка жила своїм простим життям, зі звичайними побутовими клопатами... Жила, до тих пір, поки одного ранку прокинулись не від звуку будильника, а від гучного вибуху та коли по новинах почули страшну звістку: «Почалася війна!»

Перші дні сиділи у підвальному приміщенні дитсадка, з надією на те, що це якийсь абсурд і все швидко закінчиться, але ні... Дивлячись на дітей, які сплять в задушливому підвалі на стільчиках та на бетонній підлозі (бо не всім вистачало стільчиків), здригаються від кожного звуку. Вирішили виїжджати за місто. Схопивши дітей та кішку, виїхали на дачу до батьків. Та коли ворог почав наблизатись, а над дахом почали раз

у раз літати винищувачі, поїхали далі, на Закарпаття. Їхали на своєму авто, простоюючи довгі черги на блокпостах, затори, паливною на заправках нема, а якщо є, то черги по п'ять годин... І все це під страхом того, що ти можеш опинитися не в тому місті, не в той час, твоє життя і життя твоєї родини може обірватися від ворожої ракети...

До Закарпаття добиралися три доби. Ночували в садочках, школах містечок, де починалась комендантська година. Люди, які зустрічалися по дорозі, були дуже організовані і доброзичливі. Спільне горе згуртовує нас.

Опинившись на Закарпатті, зіткнулись з проблемою житла... Тимчасово зупинились у знайомих наших батьків. Надія на те, що скоро все закінчиться не згасала, і що ми скоро повернемось додому. Житло в Україні ми не знайшли, та по щасливій випадковості через знайомих знайшли Людину, яка прихистила нас тут, в Румунії. За що ми безмежно вдячні йому, просимо у Бога здоров'я всій його родині!

Так ми опинились в Румунії. Тут, у Тімішоарі, в Союзі Українців в Румунії нас знають як «українці з Muntele Mîc», так як тривалий час ми жили на цій чудовій боже-

стменно прекрасній горі. Тут ми потроху почали відходити від стресу...

Поки жили на Muntele Mîc, завжди підтримували зв'язок з Союзом Українців в Тімішоарі, також у Карансебеші та Лугожі, а коли переїхали до прекрасного міста Тімішоари, ще більше пов'язали себе з Союзом. Тут ми отримували слова підтримки, матеріальну та соціальну допомогу та просто спілкування з чудовими людьми, які завжди готові простягнути руку допомоги та відкрити свої обійми для нас. Дякувати Богу за Вас!

Приємно вразило те, що тут, в Румунії, живуть українці, які підтримують українські традиції, розмовляють українською мовою і не забувають, що їх коріння з України. Підтримують, зберігають і передають це все молодшому поколінню. Влаштовують свята, опинившись на яких, ти поринаєш у світ українського життя. Ніби переносишся у віртуальному вимірі на Батьківщину. Тут співають і танцюють різні колективи, від малечі до дорослих, грають на музичних інструментах, читають свої твори поети... На цих святах подається традиційна українська їжа... Це неймовірно надихає!

Нам довелося не тільки бути присутніми на таких подіях, а й безпосередньо взяти участь. Ми з моєю родичкою співаємо українські пісні. Звісно, ми не професійні співачки, але наші пісні звучать від душі, цим самим компенсуючи технічні недоліки. Наш дует ми назвали «Українські мрії». Також співає моя донька Валерія. Нам дуже приємно, що нас запрошують!

Немає таких слів у світі, якими я можу описати свою вдячність Богові, Урядові Румунії та людям, які нас зустріли тут та надають свою допомогу у важкий для нас час, коли ворог шматує наші землі, тіла та душі. Я чекаю тієї миті, коли ми переможемо і я повернуся зі своєю сім'єю додому. Але Румунія завжди буде у моєму серці. Буду молитися Богу за вас, щоб він віддячив за вашу неймовірну працю, підтримку і самовідданість. Бажаю миру, щастя, любові та процвітання!!!

Леся БАЖЕНОВА

Свято українських господинь у Мілішівцях

Мілішівці розташовані у Сучавському повіті. Адміністративно місту підпорядковані такі села: Бадеуць, Ґара та Лунка. У місті проживає активна громада етнічних українців. Мілішівці були оголошені містом 2004 року. Однак сільський характер місцевості зберігся. Тамтешнє населення відоме перш за все вирощуванням капусти та огірків, яких господині квасять за старовинними рецептами, успадкованими від своїх предків. Восени до Мілішівців приходять люди з усіх куточків країни купувати капусту.

З огляду на вищесказане, Сучавська філія Союзу українців Румунії вирішила організувати щороку в жовтні у місті Мілішівці «Свято українських господинь». Цього року свято пройшло 22-23 жовтня у будинку культури міста та зібрало чимало людей зі всього Сучавського повіту й не лише. Місцеві господині, координовані головою місцевої сурівської організації **БРИНДУШОЮ ПИСЛАР**, представили виставку

традиційних страв та осіннього врожаю. Всі бажаючі мали можливість скуштувати смачні страви, які приготували господині та господарі й милуватися гарною концертною програмою за участю сучавських та ботошанських художніх колективів.

Головною метою фестивалю є популяризація українських традиційних страв, зокрема місцевих продуктів, розкривати «таємницю» квашених продуктів, а також просувати українські та румунські пісні й танці. Жителі Мілішівців сподіваються, що «Свято українських господинь» сприятиме також залученню туристів у місто. Без перебільшення можна сказати, що квашені продукти є візитною карткою міста Мілішівці.

Деталі про «Свято українських господинь», подає голова організації Мілішівці Сучавської філії Союзу українців Румунії **БРИНДУША ПИСЛАР**: «Серед наших гостей були голова Ботошанської філії СУР **Віктор Семчук**, члени комітету Сучавської філії СУР **Ніку Чокан** з Ульми, **Овідіу Ткач** з Качіки, **Зірка Янош** з Серету, а також **Надія Лазер** з Молдови-Суліци, співачка **Лоредана Миндріштяну** з Сучави, мер міста Мілішівці **Васіле Кераре**, радник **Анна Маковей**, вчителька **Адела Русу**. Наші господині та госпо-

дарі дуже працьовиті. Вони знають робити на полі. Так їм Бог допомагає, дає дощ, коли треба, погода, добра. Восени вони збирають з поля капусту, яку квасять, продають свіжу та квашену капусту та огірки, а також картоплю, моркву, яблука тощо. Вони ходять по всій Румунії продавати капусту. Наприклад, в Марамуреші у майже кожному селі вони мають знайомих як румунів, так й українців. На полі важка робота, але ми любимо робити, і так наші продукти, зокрема квашена капуста найкраща для голубців, також січена капуста дуже добра. Жителі Мілішівців вірять у Бога, вони дуже мудрі, вони гарно одягаються у сорочках, які вони самі вишивають. Люди, які купують від нас капусту, запитують нас у чому полягає секрет квашеної капусти, тому що вона дуже добра. Але мова не йде про якийсь секрет, а про таємницю. Я вам розповім у чому полягає ця тайна. Наша капуста родиться на дуже родючому полі, а потім ми її збираємо та кладемо квасити у великі дубові бочки, що називаються кади. Беремо води з криничок, яка дуже добра та чиста. Сіль купуємо з копальні села Качіка. І далі все робиться зі серцем і Бог нам допомагає, щоб наша капуста була добре квашена і ті, хто купують від нас, би були здорові, коли її будуть їсти та щоб знову приходили до нас купувати. У нас, на Буковині, всі продукти є дуже добрими. І ми говоримо про такий бренд «Вироблений на Буковині». У Мілішівцях старші люди говорять українською мовою з дідів та прадідів. На жаль, молодь не дуже говорить українською, але все ж таки вони знають сказати чоловікові старшому: «Добрий день», «Боже помагай!» «Дай Боже». Я

дякую панові депутату **Миколі Мирославу Петрецькому** та голові Сучавської філії СУР **Іллі Саучуку** за їх допомогу в організації нашого свята і цього року. Господині **Лучія Песлар**, **Домніка Москал** та вчителька **Адела Русу** орга-

нізували виставку з нашими традиційними продуктами з Буковини. Наших господарів порадували своїм виконанням всі гуртки, які я запросила на свято, такі як: «Коломийка» з Серету, керівник **Зірка Янош**, «Полонинка» з Палтіну, координатор **Ілля Саучук**, «Квіти Буковини» з Киндешт та «Весна» з Рогожешт Ботошанського повіту, керівник **Віктор Семчук**, співачка **Лоредана Миндріштяну** з своїми ученицями та

наш гурток «Буковинська ружа» з Мілішівців, керівники **Ґіце Зберя** та **Ґабрієла Писейле**, а координатор я, **Бриндуша Пислар**. Після виконання пісень українською та румунською мовами і танців, всі скуштували смачний борщ, смажене м'ясо, салат з капусти, голубці з нашої капусти та солодоші, які приготувала наша кухарка **Сільвія Калинчук** зі своїм чоловіком **Корнелом Калинчуком**. Дай Боже миру в світі! Всім міцного здоров'я і наступного року прийдіть до Мілішівців на наше свято!»

Учителька української мови восьмирічної школи с. Калинешти-Купаренку **Лоредана Миндрештяну**, яка виступала на сцені будинку культури міста Мілішівці, поділилася своїми враженнями від участі у заході «Свято українських господинь»: «Мене дуже приємно вразив фестиваль «Свято українських господинь» у Мілішівцях. Була бездоганна організація. Там я бачила овочі, осінній врожай, який гарно зібрали та презентували сільські господині. У Мілішівцях виступали вокальні гуртки, солісти та ансамблі, які порадували присутніх укра-

їнськими та румунськими піснями і танцями. Разом зі мною виступили і мої учениці, які співали українські та румунські пісні. Учениця **Аделіна Слусарюк** виконала пісню «Червона калина», а **Алексія Гуцуляк** – «Я україночка». Я виконала українські пісні: «Палала у моєму небі зірка», «Зеленеє жито, зелене», «Одна калина», «Червона рута», «Ой у вишневому саду». Вітаю організаторів та якомога більше випусків!»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія

Блаженні лагідні, бо вони успадкують землю!

На кожній недільній Літургії у православних церквах співають третій Антифон, складений з дев'яти Блаженств, яких Ісус промовив під час Нагірної проповіді, що записані у 5-ій Євангелії від Матея та містять основні елементи його морального вчення.

У ці важкі часи, які ми переживаємо, коли в сусідній Україні ведеться війна, коли більшають ненависть та страх, у такому контексті можемо сказати, що щаслива та людина, яка збільшує у своєму власному житті мир, любов, лагідність та довір'я на Божі обіцяння.

Слухаючи слова Ісуса: «Блаженні лагідні, бо вони успадкують землю», добрий віруючий, який старається їх сповняти, може мати велику користь для свого земного, а також для вічного життя.

Прикладом лагідності для нас є сам Спаситель, який сказав про Себе: «Навчіться від мене, бо я лагідний і сумирний серцем, і знайдете полегшу душам вашим» (Матей 11,29). У Старому Завіті прикладом лагідного чоловіка є Мойсей (Числа 12,13), а у Новому Завіті найкращим прикладом лагідності є Христос. У євангеліях є кілька прикладів лагідної поведінки нашого Спасителя: тоді коли слуга Архієрея бив Його по щоках, Він не покарав його смертю, хоча міг це зробити, але лагідно його запитав:

«Якщо Я зле сказав, то доведи, що зле! Якщо ж добре, то чому Мене б'єш?» (Йоан 18, 22-23). Іншим разом Апостоли Яків та Йоан просили Його, щоб вогнем з неба покарав невірних, так як колись робив пророк Ілля, але Ісус їм докоряє, щоб вони зрозуміли, що він не прийшов губити, але спасати людей. (Лука 9,54-55). І наостанку засуджений на смерть безбожниками, Ісус молить Небесного Отця, щоб Він їм не зачислив цього гріха, а саме, що вони вбивали Єдинородного Божого Сина.

Отже, який терпеливий і лагідний є наш Господь! Лише міркуючи над цими прикладами із життя Ісуса, можемо стати і ми більш лагідними по відношенню до наших ближніх. Лагідна людина, яка сповняє цю заповідь Богу, не буде відповідати злом за зло, не буде гніватися по через міру, не буде сваритися з своїми ворогами і не буди мститися над злими людськими вчинками.

Ісус обіцяє лагідним, що вони успадкують землю. Святі Отці пояснюють нам, що такими словами Христос обіцяє довгі літа та матеріальні дари благим людям, немов колись обдарував благого Йова, царя Давида, або патріярха Якова. Лагідність та стриманість є великою підпорою для нашого здоров'я та довголіття, якщо беремо до уваги, що перший фактор тілесної смерті є суєта і неспокій.

Можливо, дехто з нас стверджуватиме, що у наші дні важко бути тихим та лагідним, тому що життя вже не є таке як, воно було колись... Але те, що нам треба зрозуміти, є той факт, що кожна людина, яка народилася на цьому світі, має свої спокуси, журби і недостатки, але різницю робить наше довір'я! Яким є наше довір'я на Бога і на Його слова, таким спокійним чи неспокійним є наше життя.

Отець Іван ЮРЧА

У Сучаві відзначили День освіти

Відповідальність за виховання майбутнього покоління є величезною, тому Всесвітній день освіти є доброю нагодою висловити подяку вчителям, які спостерігають за тим, як наші маленькі діти ростуть і перетворюються на дорослих. Організація Об'єднаних Націй наполягає на тому, щоб усі вчителі отримували професійну підготовку та освітні ресурси, оскільки їхня роль є важливою в здоровому суспільстві з увагою до майбутнього покоління.

Коли ми говоримо про навчання дітей, які належать до національних меншин, відповідальність викладача підсилюється. Він не лише передає знання та формує вміння, а й виховує повагу та любов до рідної мови та предківського коріння. Союз українців Румунії виявляє відкритість та зацікавленість, значною мірою підтримуючи навчання в школах, розташованих у селах та містах з українським населенням, надаючи різноманітні можливості для заохочування учнів. Хочу підкреслити важливість проведення конкурсів повітового та національного рівнів: «Свято рідної мови», «Конкурс декламування української поезії», «Історія та традиції українців», «Юні українські таланти».

Беручи участь у цих заходах, молоді українці розвивають навички міжособистісного спілкування, командної роботи, впевненості в собі, відповідальності та дисципліни. Навчання в неформальному контексті як інтегроване навчання в рамках запланованих заходів є додатковим способом навчання. Говорячи про популяризацію українських талантів, згадаємо масштабний

захід, який нещодавно відбувся в Бухаресті – «День української мови та писемності» – під час якого відбулося нагородження учнів-учасників Національного конкурсу. «Молоді українські таланти». Сучавський повіт пишається значною кількістю нагороджених учнів у всіх трьох секціях: Літературна творчість; Мистецтво; Музика. Я вітаю пана Михайла Трайсту за організацію заходу та за ініціативу залучити талановитих молодих українців!

У минулому навчальному році СУР вперше організував два вчительські конкурси «Найкращий учитель української мови» та «Найкращий директор», запропонувавши нагородами технічне обладнання для шкіл: інтерактивну дошку, ноутбук, відеопроєктор, принтер. Цим зусиллям СУР засвідчує свою вдячність, та підтримку діяльності тих, хто так самовіддано віддає себе освіті українських дітей у нашій країні.

На початку жовтня в Сучаві відбулася низка заходів, присвячених вчителям. Найочікувані-

шою та найулюбленішою для наших учнів є акція, організована Союзом українців у Румунії, Сучавська філія, за ініціативою пана голови, Ілія Саучука, якому щиро дякуємо. Кожного року всі учні Сучавського повіту, які вивчають українську рідну мову, отримують набір шкільного приладдя. Вітаємо акцію, корисну для дітей, які вже звикли до цього і з нетерпінням чекають її розгортання.

Під девізом «Трансформація освіти починається з учителями» саме у День освіти, 5 жовтня, відбулася Конференція з міжнародною участю «Сучасні виклики в освіті – тенденції та прагнення», організована Сучавським Педагогічним домом ім. «Джордже Тофана» у партнерстві з Сучавським повітовим шкільним інспекторатом, міським театром ім. Матея Вішнеска, Сучавським Університетом ім. Стефана Великого, Чернівецьким Університетом ім. Юрія Федьковича, Україна, Сучавським Національним коледжем ім. Міхая Емінеску, Теоретичною середньою школою ім. Михайла Емінеску – Дрокія, (Республіка Молдова), Спортивною школою Дрокія, Центром освітніх ресурсів і допомоги Сучавського повіту, Інспекторатом поліції Сучавського повіту, Асоціацією «Інститут соціального партнерства Буковина» та іншими навчальними закладами в рамках міжнародного проекту «Проблеми освіти в суспільстві знань».

До якомога більшої кількості досягнень разом! У нас є все, що потрібно, щоб бути разом з нашими дітьми! Подивіться їм в очі, відкрийте їм своє серце, посміхніться і обійміть їх бо, вони наше майбутнє!

Міхаєла Делія МАРТІНЯК

Фото авторки

Як гарно у храмі Твоїм, Богородице...

«Здається сама Ти, о Мати, Владичице, / Між нами у храмі стоїш. / Своїм омофором Ти нас покриваєш, / На всіх співчутливо глядиш...» – пролунала пісня-молитва із щирих дитячих сердець, що звернулися до Матері Божої, яка уважно спостерігає із божого дому, даруючи теплу усмішку тим, які покладають вірну надію на її охорону.

1-го жовтня християни за новим стилем святкують Свято Покрови. В цей день церква села Балківці ще більше сяє, тому що відзначається храм Пресвятої Богородиці.

Але цього року відбулася надзвичайна духовно-історична подія, що відгукнеться в майбутньому. Із великим зусиллям і твердою любов'ю до храму божого отець парох Космін Куку за підтримкою односельчан, СУРУ, добродушних людей, завершив цілковите оновлення церкви.

Прикрашена новим розписом, образами, із божої ласки,

церква була освячена і придбала собі ще одного охоронця – Святого Паїсія із Нямцу, мощі якого були тут присутні протягом трьох днів на превелику радість віруючих, що справді відчують допомогу святих.

В цей божий день завітав і єпископ Сучави та Радівців Дамаскін, який своєю вподобою ступає кроками Сина Божого, завжди даруючи присутнім на богослужінні любов, душевний спокій та неначе батько повчає дітей бути добрими, справедливими, вірними, щоб здобути вічне життя.

Господь Бог сотворив людину не тільки для того, щоб наповнити і прекрасити цей земний світ, але й надав людині змогу подолати всі земні перепони для здобуття вічності, небесного царства, керуючись божими порадами із Сятого Письма, яких свято передають священники, що забезпечують нам душевний зв'язок із Отцем Небесним.

1-го жовтня церква села Балківці приголубила силу-силенну людей із сусідніх місцевостей і не тільки, від малих до старших, різного суспільного стану, які із вірою та надією прибули до Матінки Божої помолитися та подякувати їй за допомогу. Пресвятая співчутливо невимовно підказувала своїм вірним дітям: «Моліться усі під гріховною ношею, / Давно молитов ваших жду. / Від вас покаєння, сльозами орошене, / Почую завжди і прийму.»

Із щирими серцями прибули до божого храму й учні нашої школи та прикрасили богослужіння, лагідними голосами, виконавши зворушливі пісні українською та румунською мовами.

Ісус Христос повчає: «Залишіть дітей до мене!». Так твориться правильне виховання дітей під божою ласкою та охороною, у Святій Церкві.

Якщо діти із глибокою любов'ю будуть виховуватися в дусі віри і правди, вони забезпечать собі солідні моральні принципи, такі необхідні для справжнього майбутнього дорослого. Із таким наміром я та моя колега, викладачка Нарциса Кирстян, заснували учнівський гурток, який виконує релігійні пісні на рідній українській мові, щоб усвідомити дітей про те, що рідна мова є божий дар та за її допомогою ми звертаємося до Бога.

Церква і Школа – дві важливі інституції, які вважаються просвітителями людини.

Церкву Ісуса Христа ніхто і ніколи не завоює... Якщо школа веде свою місію під охороною та благословінням святої церкви, то Господь Бог поповнить там, де буде потрібно, і благословить та спасе свій народ, нащадки якого розвиватимуться у дусі віри і любові на славу Богу... А хто інша, як на Пресвятая Богородиця, заступиться за нас у Сина свого?

«Не залишай же нас, Мати, ми просимо, / І нашу молитву прийми, / Що з вірою щирою нині приносимо. / Помилуй, спаси, сохрани...»

Анка МАЙДАНЮК-ШТЮБІАНУ
Фото авторки

Осіннє

Вже падає листя

Вже падає листя з каштанів моїх,
Вони за ним гірко сумують,
Остануться голі, без радості й втіх,
Хіба їхній стогін хтось чує?

Безмовні каштани, як скрипка без струн,
Яка без них плаче й зітхає,
Як втнутий косою розквітлий тюльпан,
Який, як сіяв, вже не сяє...

Я так любив листя каштанів моїх,
В ту пору, коли зеленіло,

До них щодня йшов, як до рідних своїх,
І радісно серце щеміло.

Колись із коханою радісно йшов
Щовечора чути каштани,
Виспівував лист їхній нам про любов,
Про наше кохання весняне.

А нині каштани вже зовсім не ті,
Мовчать і глибоко зітхають,
Крізь сльози не бачать і сльози мої,
Бо зимувати так мають.

А я їх любив, біг до них, як до втіх,
В ту пору, коли шелестіли,
Щодня до них йшов, як до рідних своїх
Вони мені дуже раділи.

Михайло ВОЛОЩУК

Фестиваль українського кулінарного мистецтва

Сату-Марська філія СУР організувала 16 жовтня в селі Терешешть перший фестиваль «Міжетнічне співжиття в Сату-Маре – традиційне українське кулінарне мистецтво». Акція спрямована на популяризацію української культури та кухні, а також культури інших нацменшин, які разом з румунами живуть у мирі, взаєморозумінні, взаємоповазі, взаємодопомозі та злагоді у згаданому повіті.

Голова Сату-Марської філії Союзу українців Румунії ІРИНА-ЛЮБА ГОРВАТ подає деталі про хід події та про її значення: «Сату-Марська філія СУР з нагоди приходу осені організувала у селі Терешешть перший фестиваль «Міжетнічне співжиття в Сату-Маре – традиційне українське кулінарне мистецтво». Ми організували це свято у селі Терешешть, тому що у ньому проживають разом з румунською громадою національні меншини такі як: українці, шваби, мадари, роми. Вони живуть у злагоді, допомагають один одному та зберігають свої традиції і звичаї, а також традиційні страви. Українська громада бажала представити своє кулінарне мистецтво. На фестивалі українські господині повіту Сату Маре презентували такі страви: вареники, голубці з грибами, мамалигу перекладену з бринзою, узвар, тістечка з яблуками та інше. Українці з України, а також переселенці з України представили свою традиційну кухню: український борщ, канапки, сирники та різні тістечка. Сату-Марська філія СУР організувала фестиваль у партнерстві з Префектурою, Терешештською місцевою радою, Повітовим музеєм Сату Маре, Повітовим центром збереження та популяризації традиційної культури та місцевою організацією СУР. Взяли участь голова Союзу україн-

ців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, префект Раду Рока, директор Управління культури Замфір Данчу, директор Повітового музею Лівіу Марта та мер села Тарна Маре Моніка Собіус.

Присутні відмітили, що село Терешешть є зразком міжетнічного співжиття, що кожна меншина гордиться своєю культурою, традиційним одягом та смачними традиційними стравами. Учасники також говорили про солідарність жителів Сату-Марського повіту з українським народом та українськими переселенцями ще з початку війни в Україні. Учасники фестивалю мали нагоду дегустувати різні традиційні смачні страви, приготовлені господинями за давніми рецептами, з використанням місцевих продуктів. Дякуємо СУР за фінансову підтримку та всім учасникам, в тому числі пані Васи́ліні Мотіці, голові місцевої організації СУР з Терешешть, за докладені зусилля. В рамках фестивалю пройшла також гарна концертна програма. На сцені виступили гурт «Мікулянка» з Мікули, ансамбль «Коломийка» з Серету Сучавського повіту, вокально-інструментальний ансамбль музичної школи з Ямниці Івано-Франківської області, та співак Адріан Лупеску. Також діточки школи села Терешешть, підготовлені мером Маріанною Ворнічіцей, зустріли гостей

з Румунії та України з хлібом і сіллю та першими виступили на сцені з українською піснею. Сподіваємось, що українські традиційні страви, та не лише, були по смаку присутніх, що фестиваль досяг своєї

мети, а саме популяризації української культури та кулінарії, а також культури інших нацменшин нашого повіту.»

Мер села Терешешть МАРІАНА АВОРНІЧІЦЕЙ наголосила на моделі міжетнічного співжиття в селі: «З огляду на те, що в комуні Терешешть румуни, українці, шваби, мадари та роми живуть у злагоді, ми раді, що Сату-Марська філія Союзу українців Румунії, на чолі з пані Любою Горват, вирішила вперше організувати фестиваль «Міжетнічне співжиття в Сату-Маре – традиційне українське кулінарне мистецтво» у нашій комуні. Цей фестиваль був надзвичайним, тому що всі меншини були присутні, та кожна з них мала можливість представити свої специфічні традиційні смачні страви. Завдяки цьому фестивалю наша комуна є прикладом доброго міжетнічного співіснування, доброго порозуміння, єдності та поваги.»

На фестивалі у Терешешть були присутні й гості з України. Світлана Бойко, керівник вокально-інстру-

ментального ансамблю «Реприза» музичної школи з Ямниці Івано-Франківської області поділилася своїми враженнями від участі у фестивалі та висловила подяку Румунії за підтримку українського народу: «Найперше ми хочемо щиро подякувати за запрошення до мальовничої Румунії на надзвичайне свято традиційного українського кулінарного мистецтва в Сату-Маре. Румунія вражає своєю гостинністю, щирістю та смачною кухнею. Ми мали змогу спробувати багато різноманітних страв, усього і не перелічити. Ми своїм колективом також превезли часточку своєї смачної країни, дуже хотілося передати український колорит, традицію і культуру нашої країни, тому разом у дружньому колі у національних українських костюмах варили для вас справжній український борщ та найсмачніші у світі українські вареники. А також дарували глядачам свою культуру, мистецтво та найкращі українські народні пісні. Нам було дуже приємно виконувати для вас нашу безсмертну «Червону руту», пісню про Україну та вже таку традиційну та у теперішній час популярну «Ой у лузі червона калина». Ваші оплески та слова вдячності проймали душу. Сьогодні, у цей непростий час для України, Румунія є нашим справжнім другом, вірним помічником і ви подаєте нам руку допомоги та величезну підтримку. Українці це знають, українці це відчують і щиро вам дякують та низько вклоняються. Чекаємо з нетерпінням нових зустрічей, фестивалів та різноманітних заходів. Надія на швидку перемогу України. Щиро і від усього серця дякуємо Румунії. Слова Україні! Слава Румунії!»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо
Румунія

НЕГОСТИНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ХРАМ

Наступила осінь, а разом з нею настали і церковні храми. У Негостині православна церква святкує свій храм 26 жовтня, а патрон церкви і села є Святий Дмитро Солунський. Святий великомученик Ди-

митрій списав римських воїнів. Димитрій одержав християнське виховання. Це свято пов'язується із захистом рідної землі. На образах найчастіше бачимо святого Дмитрія зі списом у руках.

Гарний день був 26 жовтня у Негостині, сонячно цілий день. Люди убралися в гарні традиційні костюми і поступили до церкви на Службу Божу. Було і багато сторонніх людей. Свята Літургія відбулася двомовно, як завжди відбувається в Негостині. Наш священник Даниїл Петрашук пристарався приграти церкву до великого свята, дуже багато осінніх квітів було. Були запрошені 7 священників з поближніх церков. Церква була повна хри-

стіян, а перед святою літургією священники представили Акатист Святого Дмитрія. Як заходили до церкви, дівчата зустрічали їх і прищеплювали маленький значок на пам'ять, що були в церкві. Церковний хор окрасив святу літургію прекрасними голосами. Після Божої Служби всі присутні дістали храмового, а це завдяки місцевій організації СУРУ.

Колись, на Негостинському храму завжди грала музика на толоці після обіду, молодь сходилася, танцювала, зустрічалася рідня, приятелі. Цього року на толоці не було

нічого. Чимраз забуваються давні звичаї. Храм є для всіх і для молодих і для старших.

Многая і радісних літ всім Дмитрам, які святкували свої іменини.

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Радун Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724

Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614